

03374

B 518/44

STOCKHOLMSMINNEN

Anteckningar och hågkomster
från flydda år.

Andra häftet.

Skildringar från åren 1838 och 1839.

INNEHÅLL:

Kejsar Nikolans I och storfurstens Alexander.
Missnöjet med Karl Johan.
Ole Bulls första uppträdande i Stockholm.

En farlig kvinna.
Ångfartyget Örnsköld.
Hertiginnan af Braganza.
Också en förevisning.

Pris: 15 Öre.

J. W. Berg,

Mekanikus,

6B S:t Paulsgatan 6 B,

reparerar alla sorters symaskiner väl och billigt.

Delar till Symaskiner finnas å lager.

Symaskiner Singers,
säljas billigt.

Uppköp & Försäljning

af Manskläder, Skodon, Ur,
Accordeons, Möbler, Antika saker m. m.

M. Lindegren,
Skärgårdsgatan N:o 1.

BILLIGA MÖBLER.

Turkiska Divaner, Danska Soffor,
Ultragasoffor, Käsöser, Ennör och
Fätöljer, Chästonger, Chiffonierer,
Byrdar, Lavoarer, Linnesköp med
spegelglas, Imperialsängar, Mat-
Spel, Divans och Fönsterbord,
Gång-, Pinn- och Stoppstolar m. m.
Beställningar och reparationer ut-
föras.

Norrlandsgatan 39 & 41.

Carl Ohlsson,
Tapetsare.

Positivartade SPEL,

såsom:

Aristons, Melodionetter
etc. etc.; äfven Dragspel repareras
väl af sakkunnig.

Adr.: 5 TEKNOLOGGATAN 5.

JOH. STRECK.

☛ Var god och göm adressen.

Bästa 1:ma

Ryska

Gummi-Galoscher

hos

GUSTAF HJERTÉN,

1 Stora Nygatan 1.

Obs. Färskt och nytt lager.

Märken gratis.

St

Stockholmsminnen.

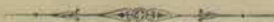

Andra häftet.

Anteckningar och hågkomster

från åren 1838 och 1839.

STOCKHOLM,
BOKTRYCKERI AKTIEBOLAGET ÅKURAT,
1886.

Stockholms stads

1833

Anteckningar och dagböcker

1833

Kejsar Nikolaus I och storfursten Alexander.

Under de förut skildrade crusenstolpiaderna i juni 1838 gästades Stockholm, såsom nämndt är, af Rysslands tronföljare, storfursten Alexander. Hans ankomst hit hade länge varit bebådad, och vår hufvudstad hade beredt sig på hvarjehanda sätt att värdigt mottaga honom. Han väntades hit från Berlin, der han f. n. gästade, och från Stettin skulle han medelst ryske ångfregatten Hercules göra öfverfarten till Stockholm. Då dagen för hans ankomst nalkades, beordrades kronoångaren Gylfe ut åt skärgården för att möta den ryske fregatten. Gylfe afgick den 7 juni och inväntade Hercules vid Dalarö, dit derjemte tvenne ryska ångare anländt för att möta och eskortera Hercules in till Stockholm. Söndagen den 10 juni inrapporterades från Dalarö Hercules' ankomst dit, och på aftonen samma dag vid 8-tiden inkom han på Stockholms ström. Här helsades han af dubbel salut, dels från en division kanonjollar, som utlagts i linie mellan Kastellholmen och Tjärhofvet och dels från kastellet, hvilken salut på öfligt sätt besvarades från Hercules, under det denne långsamt gled fram mot Kastellholmen, der han förankrade. Så snart han stannat, roddes en svensk slup ut för att föra storfursten i land; och medan storfursten gick om bord på denna, utsattes från motsatta sidan af Hercules en rysk slup, i hvilken, förutom några man besättning, endast tvenne personer nedstego. Med raska tag roddes denna derefter mot land och gick dervid om den svenska slupen, hvilket, såsom ett brott mot etiketten, väckte mångas synnerliga förvåning. — Man visste då ej, att en af männen i den ryska slupen var ingen mer och ingen mindre än — ryske kejsaren Nikolaus I sjelf, hvilken åtföljt sin son till Stockholm i djupaste incognito för att bereda Karl Johan en öfverraskning. Hans resa hade hållits så hemlig, att ej ens de svenska officerare, som från Dalarö varit om bord på Hercules, hade derom minsta aning. När kejsaren steg i land, skyndade öfverståthållaren jemte några andra herrar fram för att mottaga honom, men han afböjde detta i det han pekade på den svenska slupen, yttrande: »der kommer storfursten», och skyndade derefter jemte sin följeslagare, greve van Such-

telen, mellan de kungliga vagnarne och de tätta folkhoparne öfver Logården upp till slottet, der han lät anmäla sig hos konungen.

Karl Johans öfverraskning blef stor, och kejsarens mottagande det hjertligaste.

Så snart storfursten anländt, samlades de furstliga personerna i drottningens rum, der supé intogs. Storfurstens yngste bröder, Nikolaus och Mikael, hade äfven medföljt hit, men stannade öfver natten om bord och gingo först följande dag i land.

Kejsaren var en högväxt, vacker man med ett bestämt och allvarligt utseende. Hans vistelse i Stockholm varade blott två dagar; på natten mellan tisdagen och onsdagen afreste han härifrån jemte de två yngre furstarne. På tisdagsaftonen gafs stor bal på slottet, och äfven kejsaren deltog i början i dansen. Fram mot midnatt försvann han helt oförmärkt ur salen, och många visste ej, att han aflägsnat sig förr än kanonskott från Hercules tillkännagafvo, att han redan befann sig om bord och anträdt återresan.

Detta lärer varit första gången Stockholm gästats af något lands regerande furste alltsedan konungen af Danmark, Kristian III, i september 1535 besökte Gustaf Wasa.

Storfursten stannade här närmare fjorton dagar och gjorde derunder flere utflykter åt landsorten, såsom till Upsala, Danne-mora, Gripsholm och Åkers styckebruk och gjorde sig dervid allmänt omtyckt för sitt folkliga och hurtiga väsen och sin stora frikostighet. Vid Åkers bruk skall han hafva förärat brukets egare, hofmarskalken Wahrendorff, en dyrbar dosa med solitärer, och en del arbetare fingo guldur och dukater.

Under de oroliga junidagarne vistades han, såsom nämndt är, i hufvudstaden, och, medan vår konung då så sorgfälligt stängde portarne till sin borg och omgaf den med mängdubbla vakter, syntes den ryske fursten helt lugn gå omkring på Stockholms gator och han sägs också hafva skämtat öfver den på slottet visade oron och funnit de kraftiga »försvarsanstalterna» öfverdrifna och löjliga.

Missnöjet med Karl Johan.

Karl Johans popularitet hade länge varit i aftagande, och den crusenstolpeska affären gaf den så att säga dödsstöten och gjorde Karl Johan till föremål för det bittraste klander. I starka ordalag tadelade tidningarne den skuggrädsla och ofördragsamhet mot det fria yttrandet, som man länge försport hos konungen och som nu nått sin höjdpunkt i detta tryckfrihetsmål. Sådant hade man ej väntat och kunde ej fördraga hos den forne republikanen. Man ville hos honom finna samma frisinnade, ädla och upphöjda tänkesätt, hvarför han förr i världen, såsom fransk marskalk, gjort sig känd och afhållen. De bittra anfallen mot honom voro ock esomoftast beledsagade af paralleler mellan den forne marskalken och den nuvarande konungen, hvilka just icke lände till den senares fördel. Vi återge här en episod ur Karl Johans tidigare lif, hvilken man lånade ur »Histoire de Charles XIV par Touchard-Lafasse» och som man anförde för att visa, huruledes *marskalken Bernadotte* bemötte en smädelse:

— Under de skräckväldets dagar, som följde på franska revolutionen, hade en fransk advokat vid namn de Bonald flytt från Frankrike och slagit sig ned i Hamburg. Der uppehöll han sig med att gifva lektioner i franska språket och utgaf för den skull en fransk grammatik. Såsom exempel på en syntaktisk regel hade han i första upplagan af denna anført följande yttrande: »man säger, att Bonaparte är en stor fältherre, men han är blott en lycklig röfvare.»

Några år efter det denna bok utgifvits kom Hamburg med område under Napoleons välde. Af fruktan för att detta yttrande då skulle komma till Napoleons kännedom skyndade de Bonald att återköpa så många exemplar af sin bok, han kunde komma öfver, i afsigt att omtrycka det ark, som innehöll det farliga uttrycket. Men då han icke fann det nödigt att borttaga hela satsen, insatte han blott ett annat namn: i stället för Bonaparte skref han Bernadotte. Härvid gjorde han dock ett olyckligt val, ty knapt hade den nya upplagan utkommit förr än marskalk Bernadotte blef utnämnd till guvernör öfver hansestäderna. Det dröjde ej heller länge innan det smädliga yttrandet kom till dennes öron. I början skrattade han endast

deråt, men beslöt sedan att ge grammatikern en lexa och tillsade därför den senator, som hade polisvärden sig anförtrodd, att han önskade göra de Bonalds bekantskap och ville därför hafva honom uppkallad inför sig följande dag kl. mellan 10—11.

Hr de Bonalds förskräckelse, då han erhöll denna befallning, kan man lätt tänka sig; men han vågade ej annat än hörsamma den. Då han infördes till marskalken, visade sig denne i full uniform med alla sina ordnar och omgifven af sin stab. Denna ståt, men ännu mer prinsens imponerande utseende och genomträngande blick förbryllade de Bonald till den grad, att han föll på knä och kunde blott framstamma orden: »Ack, nådig herre...» »Stig upp! sade prinsen, »endast för Gud skall man knäfalla.» Hr de Bonald uppreste sig, men vågade icke upplyfta sina blickar på marskalken. »Se på mig, herre!» fortfor denne. »Har jag någonsin förorättat er? Hvilket röfveri har ni att anklaga mig för?» — »Ack, nådig herre!» stammade emigranten — »hela staden vet, att det icke var ert namn...» — »Tyst!» afbröt honom prinsen med höjd röst, «jag kan vara öfverseende med hvad som rör mig sjelf; men ni skulle tvinga mig att bruka stränghet, om ni yttrade något mera. Hur har en man, hvars erfarenhet mognat under lifvets vexlingar och olyckans pröfningar, kunnat till den grad förgäta det ansändiga och passande, att han tillåter sig en sådan smädelse? Jag vet, att det ej saknas skriftställare, som alltid äro färdiga att bedöma krigare såsom röfvere; men det röjer en sällsam oreda i begreppet, att utan åtskilnad uttala denna fördömelse äfven öfver dem, som fäktat för sitt fäderneslands försvar eller ära. Om ödet en gång skulle kalla mig att herska öfver ett folk, så skall man få se om jag förtjenar att kallas röfvere. Om nu den ungdom, för hvilken ni författat ert arbete, fordrar af er räkenskap för er yttrade mening, om den uppmanar er att nämna den krigares ogerningar, hvars ära ni så angripit, hvad har ni då att svara, herre? Vet ni ej hvad straff alla länders lagar stadga mot äreröriga smädelser? Jag skulle ej, för att göra er olycklig, behöfva taga min tillflykt till Frankrikes lagar; det vore nog att mot er tillämpa denna stads, i hvilken ni lever. Jag önskar», tillade prinsen, som rördes af den gamle mannens nedslagenhet, »att ni måtte förstå draga nytta af denna lexa, och glöm icke, att en lärare, det vore i hvilken vetenskap som helst, endast bör yttra aktningvärda grundsatser och vara

herre öfver sina passioner, och icke äflas att i tid och otid gifva luft åt dessa.»

Prinsen frågade derpå hr de Bonald hur många exemplar han hade qvar af sista upplagan af sin gammatika och befalde honom derpå att låta föra alla dessa till hans hotell.

Hr de Bonald, glad att för så godt pris komma från den svåra förskräckelsen, skyndade att lyda. Men stor blef hans förvåning, då man å marskalkens vägnar betalte honom det utsatta boklädspriset för alla exemplaren, och ännu större blef hans förundran, då prinsen följande dag sände tillbaka till honom de redan betalda exemplaren med tillsägelse, att han kunde begagna dem, allenast han lät omtrycka det ifrågasvarande arket.»

Missnöjet med Karl Johan växte under de följande åren och kulminerade i ett försök under 1840 års riksdag att få konungen att afsäga sig regeringen.

Ole Bulls första uppträdande i Stockholm.

Under sommaren 1838 bjödos Stockholmarne äfven på en icke vanlig konstnjutning. Det var nemligen då Ole Bull lät första gången i Stockholm höra sina underbara toner. Han var redan då verldsberömd, ty han hade flere gånger uppträdt i Europas större städer och allestädes hänfört publiken. Hans ankomst hit motsågs därför med stort intresse. Det såg dock ut som om man skulle bli besviken i sina förväntningar att få höra honom, ty vid sin hitkomst lät han förstå, att han icke kunde uppträda i anseende till den ömmande förlust han nyligen lidit. Han hade nemligen kort förut mistat sin far. — Många gissade, att den egentliga orsaken var hänsyn till den mellan Sverige och Norge rådande spänningen. — Slutligen gaf han dock med sig, på konungens önskan, och uppträdde den 13 juni på slottet. Hans prestationer voro lysande, och han fick skörda de mest smickrande loford af den kungliga familjen, blef befald till supé på slottet och hedrades af konungen med Wasa-orden i briljanter, hvarjemte drottningen och kronprinsen förärade honom hvar sin ring med diamanter och kronprinsessan en dyrbar bröstnål.

När nu isen var bruten fingo betänkligheterna vika, och Ole Bull gaf nu med biträde af bland andra Jenny Lind fyra offentliga konserter: en i Ladugårdslands kyrka den 15 och tre å kungl. teatern den 18, 20 och 22 juni. Publiken var förtjust och recentionen skänkte honom oblandadt erkännande. »Ingen», skref *Dagl. Alleh.*, »vare sig in- eller utländsk konstnär i vår hufvudstad har blifvit mottagen med sådan entusiasm som Ole Bull, och att något så undransvärdt i det yttre af exekutionen, något i det *inre*, väsendet och andan, på en gång mer tjusande, men tillika djupt känsligt och skakande, mera djerft (om än för den oinvigde någon gång kaotiskt) målande och poetiskt har icke blifvit hört och får troligen aldrig höras från någon annan än — Ole Bull.»

En farlig qvinna.

Följande drama faller visserligen strängt taget icke inom området för dessa skildringar, enär dess egentliga handling tillhör långt tidigare år och helt andra platser än Stockholm, men af skäl, som vi här nedan skola finna, kom denna nu i flera år gömda sak att detta år lefva upp på nytt och omtalades allmänt i tidningarne bland dagens händelser. Det är af denna anledning vi här inflicka densamma.*

Hufvudpersonen i den sorgliga historien var en ung qvinna vid namn Gustafva Kellgren. Hon var dotter till en smed från Bottnaryds socken i trakten af Jönköping, och var född i Ulricehamn den 22 Septemper 1804.** Hon var en ovanligt vacker qvinna: Hennes ögon voro stora och blå, som det heter i rättens protokoll och hon förstod att gifva dem ett märk-

---

* Nu i dagarne har den gamla historien återigen dragits fram ur glömskan af en smäländsk tidning, och då hon derjemte återgifvits af en bland Stockholms mest lästa tidningar och därför nu torde vara känd af litet hvar, hade vi velat utesluta den här, men som vårt manuskript redan var afemnad till tryckeriet för uppsättning, då saken offentliggjordes, ha vi måst låta den kvarstå.

** Uppgiften, för hvars rigtighet vi ej garantera, är hemtad ur Spinnhusets register.

värdigt uttryck af blygsamhet och mildhet; hennes hår var så långt, att det nästan släpade mot jorden, då hon kastade ut de rika flätorna, och hennes gestalt var högväxt och smidig samt af en hos en qvinna i hennes stånd sällsynt adelhet i hållning. Med ett ord; hon hade ett i hög grad behagligt och tilltalande yttre; men här besannades det ordet: ytan bedrar, ty under denna verkligt sköna yta bodde en oädel själ. Att skulden härtill bör tillskrifvas de förhållanden, under hvilka hon uppväxt, är påtagligt. Hennes hem var nemligen en hård för laster af hvarjehanda slag, och hennes föräldrar hade dåligt rykte om sig i hela orten samt misstänktes för flere der i trakten begångna stölder. Hennes far sägs till och med hafva uppmänt barnen till lögnaktighet och brott. Den enda aktningvärda grundsatsen af tyckas hafva inplantat hos barnen var vördnad för föräldrarne, och den grundsatsen höll Gustafva städse strängt på. Man kan begå hvad brott som helst skall hon hafva yttrat blott man ej vanvördar sina föräldrar; det ensamt vore synd.

Under sådana förhållanden utvecklades hennes af naturen beslutsamma och djerfva karaktär till en fruktansvärd vildhet, som snart uppenbarade sig i en hemsk och blodig gerning.

En kringvandrande krämerska vid namn Brita Starkman befans en dag — det var i december 1820 — mördad i den trakt, der Gustafva bodde, samt plundrad på sina tillhörigheter, och starka skäl talade för, att Gustafva och en annan ung qvinna, Katarina Abrahamsdotter, voro saker till mordet eller derom medvetna.

Förhållandet var nemligen följande: krämerskan hade en dag tagit in hos Gustafvas syster och svåger, skomakaren Klack i torpet Nora i Bottnaryds socken, och der kommit att visa sig inneha en efter deras förhållanden temligen stor penningssumma. Nu var Gustafva svag för fina kläder och grannlåt, hvar på hon dock i sina torftiga omständigheter hade föga tillgång. Hvilka tankar åsynen af penningarne väckte hos den unga flickan vet ingen; men det ser ut som om hon från denna stund ej velat släppa krämerskan ur sigte. På sina vandringar der i trakten de följande dagarne var nemligen denna städse följd af Gustafva och hennes goda vän Katarina. De sammanträffade än här än der. Sist hade de råkats på gården Ormestorp den 28 december. Då krämerskan vid middagstiden sistnämnda dag gått derifrån hade de båda flickorna följt efter. De hade snart upphunnit henne, och man hade derefter sett dem

alla tre tillsammans vandra vägen framåt samt dervid taga af en skogsväg åt gården Åsen till.

Följande dag hade några karlar, som skulle begifva sig på dagsverke till Åsen, sett blod och blodade stenar på vägen genom skogen och vid närmare efterseende hade de funnit Brita liggande mellan ett par buskar vid vägen, illa tilltygad i hufvudet samt med upprifna kläder vid barmen. Hon var utan sans, men ännu vid lif. Saken anmäldes, och Brita omhändertogs samt affördes till Jönköpings lasarett, der hon efter ett par dagar afled, utan att dessförinnan hafva återfått sansen.

Emellertid föllo misstankarne ganska tungt på de båda flickorna, och dessa misstankar vunno i styrka, då man på mordplatsen hittade några trådar af en halsduk, som Gustafva samma dag burit samt då några barn berättade att de ifrågavarande dag åkt kälke i en skogsbacke och derunder hört några häftiga och upprepade rop om hjälp och förskoning, samt att då de sprungit fram åt det håll, hvarifrån ropen hördes, de hade sett en qvinna lik Gustafva, sysselsatt att med stenar slå krämerskan i hufvudet. Förskräckta af denna syn hade de skyndat derifrån.

På grund af dessa misstankar blefvo flickorna häktade. Vid det förhör, som derefter anställdes med dem inför Tveta häradsrätt, bekände Katarina genast under bitter gråt och omtalade dervid förloppet sålunda: En kort stund efter det krämerskan aflägsnat sig från Ormestorp hade Gustafva och Katarina skyndat efter samma väg. Det dröjde ej heller länge förr än de upphunno gumman. Då de voro henne helt nära hade Gustafva omtalat för Katarina sin afsigt att döda Brita och dervid tagit upp stenar från vägen att slå till med. Katarina hade då afrådt henne, men då de alla tre tillsammans vandrat vägen framåt ett stycke, hade Gustafva helt plötsligt slagit till Brita i hufvudet, så att hon stöp omkull. Gustafva hade derefter fullföljt mordgerningen, som Katarina åsett utan att söka hindra, men också utan att befordra. Då de ansågo Brita vara död hade de hjälpts åt att bära ned henne från vägen samt tillgripa hennes penningar och gömma undan hennes saker i skogen. Derpå hade de tillsammans begifvit sig till Jönköping, hvarest de gjort åtskilliga uppköp. Det var då de blefvo häktade.

På grund af sin bekännelse dömdes Katarina till två års straffarbete.

Gustafva deremot nekade envist trots de rätt graverande bevisen, hvartill ytterligare kommit de omständigheterna, att

man i Gustafvas gömmor hittat ett band, som man förut sett i krämerskans plånbok, samt att en person tagit på sin ed, att han sett krämerskan innehafva en af de sedlar, hvarmed flickorna betalt de varor, de inköpt i Jönköping.

Med en förvånansvärd skicklighet visste Gustafva att reda sig ur de förlägenheter, hvari tillfälliga motsägelser kunnat intrassla henne, och på rättens erinran om Katarinas bekännelse svarade hon: »jag råår inte för om Katarina blifvit tokig och vill skylla på mig saker, som jag ej har någon kännedom om». Hon visade under hela rättegången en ovanlig skarpsynthet och advokatorisk förmåga. Till följd af denna hennes sällsynta talang att försvara sin sak, som ock genom sitt intagande och vinnande yttre vann hon flere af de vid rättegångarne närvarande åhörarne för sig och kom mången att tvifla på verkligheten af hennes nära nog till evident bevisning bragta förbrytelse.

Följden blef att hon icke kunde dömas utan insattes på bekännelse på Malmö fästning. Äfven der fortfor hon att spela en roll och att utöfva den egna tjuvningskraft, hvaraf hon var i besittning öfver alla som omgäfvat henne.

Efter någon tid flyttades hon till Varberg. Här, påstod en samtida tidning, visade hon sig klädd i siden och perlor och omgäfvad af en mängd unga personer, dem hon visste att med sina behag förtjusa, och man talade om, att hennes konversation vittnade om ovanliga själs gåfvor.

Hennes käraste sysselsättning här var läsning. Det var i synnerhet skalden Kellgrens arbeten, med hvilken hon påstod sig vara släkt — hon skulle nemligen varit hans brorsdotter — som hon studerade. Äfven lagboken läste hon flitigt och kunde snart missgerningsbalken på sina fem fingrar.

Från denna tid berättas en tilldragelse, som väckte stort uppseende och oerhörd skandal. Den prest derstädes, som fått sig uppdraget att flitigt bearbeta henne till bekännelse, bedärades till den grad af hennes skönhet, att han inlät sig i en kärlekshandel med henne, som hade till följd dels att presten blef afsatt dels att hon skänkte lifvet åt en verldsmedborgare.

För undergående af nytt förhör flyttades hon längre fram till Jönköping. Då hon här en dag under bevakning bevistade gudstjensten i slottskyrkan, märkte hon, att någon noga och med intresse betraktade henne. Denna omständighet beslöt hon genast att begagna till sin fördel. Hon vexlade därför först några ömma blickar med den obekante och då hon gick

ut ur kyrkan beredde hon sig tillfälle att tillhviska honom några ord om att hon älskade honom. Detta var nog för att sätta mannen — en ung handtverkare — i eld och lågor och han blef derefter en af hennes varmaste beundrare och gjorde henne dagligen sin uppvaktning. Säsom skäl för sina besök uppgaf han sig vara slägt med henne. Han fick dock endast beundra på afstånd, ty det tilläts honom blott att samtala med sin sköna genom dörren utan att ens se henne.

En dag lyckades det Gustafva att till honom utpraktisera en skrifvelse, i hvilken hon uppmanade honom att åtaga sig hennes sak och uppträda säsom vittne i densamma. Hon hade också uppsatt den vittnesberättelse, han borde aflägga, och som innehöll, att han sett den ifrågavarande krämerskan rånas af en karl och att Gustafva således vore utan skuld. För denna tjänst ville hon belöna honom med sin kärlek.

Mannen fullgjorde äfven uppdraget, och saken fick derigenom ett högst inveckladt utseende. Men efter någon tid började man misstänka sannfärdigheten af hans berättelse, och slutligen uppdagade han sjelf hela sammanhanget, då åtskilliga motsägelser i hans uppgifter bragt honom i trångmål.

År 1827 hade de barn, som åsett mordet, uppnått den i lag föreskrifna åldern för vittnesgillhet, och målet upptogs därför då på nytt, hvarvid barnen hördes på ed säsom vittnen. De afgåfvo nu samma berättelse som förut; men vittnesmålet ansågs dock icke tillfyllest, och Gustafva kunde ej heller nu fällas utan insattes fortfarande på bekännelse.

I april 1828 skulle hon afföras till Stockholm. På vägen dit lyckades hon så tilltjusa fänggevaldigern, att denne flydde med henne. De ertappades dock snart, och Gustafva afsändes till Stockholm, der hon insattes på Norra korrektionsinrättningen. Här förmådde hon visserligen icke inverka på bevakningen, men blef för densamma så mycket mer besvärlig. Hon blef nemligen här själen i en mängd uppträden och hopspann den ena intrigen efter den andra. An sökte hon sammangadda de öfriga korrektionisterna till förgifningsförsök mot hela uppsyningspersonalen, än utspred hon rykten, att denna sökt förgifta henne eller anställde klagomål öfver än den ena än den andra föregifna olagligheten mot henne från bevakningens sida. Detta år — den 18 mars 1838 — dömdes hon af högsta domstolen att mista lifvet sitt. Denna dom mildrades dock af konungen till lifstids straffarbete på Stockholms spinnhus. I

juli 1848 blef hon likval frigifven och erhöil då tjenst hos vagnmakaren Juhlin i Stockholm.

Nu mera bor den gamla Mördare-Stafva, omtalades för några dagar sedan i tidningen Vernamoposten, i ett torp under en egendom helt nära Jönköping, och ett välvilligt herrskap låter underhålla och vårda henne. Då hon här om dagen trodde sig skola dö, lät hon tillkalla folk och förklarade högtidligt inför dem, att hon lidit oskyldigt och att Katarina vore den, som utfört mordet.

1839.

Ångfartyget Örnsköld.

Ångfartygen voro väl ingen nyhet numera i Stockholm, enär de varit i bruk der i omkring tjugu år; men de voro därför ej dagligt bröd såsom nu. En ny ångbåts framträdande var ännu en temligen ovanlig händelse och tilldrog sig allmänhetens uppmärksamhet och intresse så som man icke är van att finna nu för tiden. Ett af de förnämsta ångfartyg, som bygdes detta år var *Örnsköld*, en hjulbåt, som bygdes för ett norrländskt aktiebolags räkning, för att omvexlande med ångfartyget Norrland uppehålla förbindelsen mellan Stockholm och de norrländska städerna. Den var konstruerad af kapten Carlsund. Sjelfva båten var bygd å Kalmars varf, och maskinen, om 80 hästkrafter, var förfärdigad vid Owens fabriks i Stockholm. *Örnsköld* var beqvämt och elegant inredd och utgjorde en tid bortåt ångbåtsflottans förnämsta prydnad. Han blef färdig i början af sommaren och gjorde den 10 juni sin prof- och besigtningresa. Denna resa, i hvilken ett stort antal personer inbjudits att deltaga, utsträcktes ett godt stycke ut i skärgården och visade ett synnerligen gynnsamt resultat. Fartygets hastighet uppgick till 9 knop. Belåtenheten var också allmän, och den gladaste sinnesstämning rådde om bord. »Profven skedde», heter det bl. a. i en af de deltagandes skildring

af resan, »medelst både ur och loggning; och dessutom funnos genom direktionens benägna försorg, för hvar och en af gästerna, glas, i hvilka det dock icke, såsom i vanliga räkneglas, rann någon torr sand utan madera och champagne, hvori man tömde glada skålar och välönskningar för ångfarten, för Örnskölds minne, för de norrländska aktieegarne, för ångfartyget Örnskölds välgång, för dess byggmästare och dessinätör, hr Carlsund, för Öwen och hr Karlberg m. fl. Passagerarnes lifskraft ofvan däck sattes sålunda i den behagligaste harmoni med ångkraften inunder, och det är svårt att säga, hvilketdera väckte mesta tillfredsställelsen, åsynen af den uti glaset fräsande champagnen eller den framför fartygets bog fräsande böljan. Att de festa utan tvifvel tyckte, att det förra smakade bättre än det senare, kunde man sluta deraf, att vatten var den vara, som inombords minst konsumerades. Under glädtighet och förtrolighet tillbragtes på detta sätt en af de angenämaste sommandagar, och man visste ej hvart tiden tagit vägen, då man åter var hemma.»

Hertiginnan af Braganza.

Med detta fartyg gjorde kronprinsparet några dagar derefter en utflykt åt skärgården för att möta kronprinsessans till Stockholm ankommande syster, hertiginnan af Braganza.

Hertiginnan ankom hit med ångaren Gylfe. Ett stycke bortom Vaxholm fick man denne i sigte från Örnsköld, och ungefär vid Gjalnö möttes fartygen. De båda systrarna hade då redan igenkänt hvarandra. Hertiginnan stod på akterdäck och hviftade lifligt med sin näsduk. Båtarna lade sakta till vid hvarandras sida och sedan landgångar utlagts dem emellan gick kronprinsparet om bord på Gylfe, hvarefter systrarna skyndade i hvarandras armar. En hänförd tidningsreferent önskade sig ega skaldens förmåga för att rätt beskrifva detta möte. Det var hjerta mot hjerta, sade han, och själ i själ, som här utgjorde det högtidligaste, emedan det var människans ädlaste känslor, som visade sig obeslöjade i sin naturligaste fullhet.

Om deras möte var hjertligt och återseendet kärt så var det ock naturligt. De begge systrarna sades vara synnerligen

djupt fästade vid hvarandra, och många år, med vexlande öden, hade gått sedan de sist sågo hvarandra. Det var i München 1823 vid prinsessans förmålning »par procuration» med kronprinsen af Sverige. Hertiginnan var då blott ett barn, endast 11 år gammal, och händelserika hade de sedan dess gångna 16 åren varit för henne. Förmald 1829 med don Pedro I af Brasilien hade hon öfverflyttat till Amerika, men återvänt derifrån 1830, då hennes gemål blef afsatt och fördrifven från sitt rike. Nu var hon enka sedan 1834. Hertiginnan Amélie var en högväxt dam med adla drag, hvilka starkt påminde om systemens.

Sedan de furstliga personerna samlats på Gylfe gafs salut och manskapet upphäfdde ett trefaldt »hurra», hvarefter fartygen styrde färden in till Stockholm.

Dit ankommo de vid pass kl. 11 på aftonen och mottogos der af en hvimlande folkmängd, som med starka hurrarop helsade den furstliga gästen välkommen.

Också en förevisning.

Sommaren 1839 sysslade en löjtnant Fahnehjelm träget med konstruerandet af en ny dykeriapparat. Sedan han arbetat ut sin idé, och apparaten visat sig icke blott användbar utan äfven erbjuda rätt väsentliga fördelar framför de hittills brukliga anstälde han en offentlig afprofnig och förevisning med densamma lördagen den 2 november. Stockholms publik inbjöds då att mot erläggande af 16 skillingar banko beskåda, huruledes man medelst denna apparat kunde i timtal uppehålla sig under vattnet och der utföra hvarjehanda saker. Förevisningen skulle ega rum vid Skeppsholmen, och på det att representationen skulle bli desto talrikare besökt, upplystes om, att äfven fruntimmer kunde utan all gène närvara och åse experimenten. Trots den kalla och blåsiga väderleken infunno sig vid pass 3- å 400 personer. En del tog plats i båtar, och hela stranden var garnerad med folk.

Vid $\frac{1}{2}$ 4-tiden på eftermiddagen tog förevisningen sin början. Sedan dykaren låtit publiken bese apparaten och fröjda sig åt den anblick han, iklädd sin rustning, erbjöd, nedsteg han i

djupet, som här mätte endast omkring fem famnar. Efter att en stund hafva sett sig omkring dernere, begärde han medelst ett öfverenskommet tecken ned en tafla med hjälp af hvilken han ville meddela sig med dem, som befunno sig ofvan vattnet. Under den skriftvexling, som sålunda en stund fördes, tillspordes dykaren bland annat, om det vore kallt der nere, hvarpå han svarade: »en bra karl fryser aldrig». Derjemte begärde han ned en lina, emedan han funnit den förlorade silfverfjerdingen. — Det uppgifves nemligen, att år 1838 en silfverkagge skulle gått förlorad någonstädes der i strömmen och icke blifvit återfunnen. — Linan nedsänktes, och efter en stund gaf han till känna, att det vore klart att hala an. Från bryggan drogs och drogs, men i stället för silfverfjerdingen fick man, till åskådarnes stora misräkning, upp en gammal murken stock. Derefter nedsänktes en tom butelj, som efter en stunds förlopp kom upp full med bränvin samt åtföljd af en skriftlig antydan åt öfvervattensmenniskorna att icke tömma buteljen helt och hållet, utan lemna en tår åt deras på sjöbottnen törstande like. (Bränvinet hade medelst en kautschukslang från båten intappats i buteljen.) Vidare nedfirades en med sten fylld, låst trälåda, hvilken upplästes der nere och tömdes, hvarefter hon åter flöt upp; och slutligen begärde och erhöll han en såg jemte ett vedträd, som han afsågade och lät sedan flyta upp i två delar.

När nu sista akten var slutad och dykaren efter nästan en timmes vistande under vattnet åter steg upp, helsades han med hurrarop och handklappningar, som dock — en naturlig följd af den kalla luften — visade sig behäftade med en viss kyla och stelhet.

På grund af hvad man nu sett och erfarit, trodde man dykeriets problem vara till fullo löst, och man komplimenterade löjtnant Fahnehjelm för hans epokgörande uppfinring. Att förhållandet skulle ställa sig annorlunda och nu icke pröfvade svårigheter möta vid större djup, tänkte man ej på. I den glada tillförsigten, att man nu utan svårighet skulle kunna undersöka hafvets alla vinklar och vrår motsåg man nu den tid, då detta skulle nödgas återgifva de dyrbarheter, det under sekler slukat, och man beklagade hafvets konung, som nu skulle komma att plundras på sina skatter, hvilka i stället hädanefter skulle få bidraga att förhårliga hofhållningen hos jordens monarker.

VÄLGJORDA MÖBLER.

Bättre och enklare. Billigt pris.

Äfven mot afbetalningar.

Malmskilnadsgatan 46

7 Oxtorgsgatan 7
A. Lagerberg.

Begagnade, bättre HERRKLÄDER

köpas, om adress lemnas i boken

34 MALMSKILNADSGATAN 34.

M. MARCUS.

VIKTOR SÖDERSTRÖM

Skomakare,
Lager af Skodon.

Beställningar
och
reparationer
emottagas.

Drottninggatan
95 D.

Skodonen äro
starka, välsittande
och ovanligt lätta
att gå med.

Hvarje kund blir Arligt behandlad.

STOCKHOLM, BOKTRYCKERI AKTIEBOLAGET ÅKURAT, 1886.
